

สถาบันอุดมศึกษากับความอาทรต่อสังคม*

อุทัย คุลยเกษม

เมื่อไม่นานมานี้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพดีที่สุดในจำนวน 100 โรงเรียนของประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์ในการจัดอันดับ 4-5 เกณฑ์ เช่น จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ จำนวนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการโอลิมปิกวิชาการ รวมถึงคะแนนผลการสอบ O-Net จำนวนผู้ได้รับทุน ก.พ. หรือทุนรัฐบาลประเภทอื่น ๆ รวมทั้งการได้รางวัลชนะเลิศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

จากการใช้เกณฑ์ดังกล่าวมานี้มาพิจารณาทำให้ได้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ติดอันดับ 100 โรงเรียนที่มีคุณภาพดีที่สุดของประเทศไทย สิ่งที่ต้องการชวนกันคิดต่อคือ ในจำนวน 100 โรงเรียนที่ดีที่สุดของประเทศนั้น มีโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ 3 โรงเรียน ซึ่งถือว่าดีกว่าหลาย ๆ จังหวัดในประเทศไทยทีเดียวและเป็นสิ่งที่ชาวนครศรีธรรมราชควรภูมิใจ โรงเรียนเบญจมราชูทิศอยู่อันดับที่ 12 ของประเทศ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช อยู่อันดับที่ 90 ของประเทศ และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ อยู่อันดับที่ 97 ของประเทศ ในเชิงจำนวนแล้วโรงเรียนของจังหวัดนครศรีธรรมราชติดอันดับมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ แต่หากมองในเชิงอันดับแล้วยังถือว่าเป็นรองจังหวัดสงขลาและจังหวัดยะลา เพราะโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยอยู่ในอันดับที่ 4 และโรงเรียนคณะราษฎร์บำรุงอยู่ในอันดับที่ 10 หากยกเว้น

โรงเรียนเบญจมราชูทิศแล้ว โรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชติดอันดับต่ำกว่าโรงเรียนในภาคใต้ทุกจังหวัด เพราะโรงเรียนกัลยาณีได้อันดับที่ 90 และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ได้อันดับที่ 97 ในขณะที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้อันดับที่ 24 โรงเรียนสุราษฎร์ธานีได้อันดับที่ 27 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัยได้อันดับที่ 34 โรงเรียนจุฬาภรณจังหวัดสตูลได้อันดับที่ 60 และโรงเรียนบูรณะรำลึกจังหวัดตรัง ได้อันดับที่ 73 เป็นต้น

ถ้ารับเกณฑ์ในการพิจารณาที่กล่าวมาว่าเป็นที่ยอมรับได้ ประเด็นที่น่าสนใจมีอยู่ว่า เพราะเหตุใดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีอยู่ประมาณ 70 กว่าโรงเรียน กระจายกันอยู่ในอำเภอต่าง ๆ จึงไม่ติดอันดับ เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอทุ่งสง โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอปากพนัง โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอหัวไทร และโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าศาลา เป็นต้น หรือแม้แต่โรงเรียนมัธยมศึกษา อื่น ๆ ในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

การที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเดียวกันแต่มีคุณภาพการศึกษาต่างกันนี้ เป็นความรับผิดชอบของใคร เป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน หรือเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือเป็นความรับผิดชอบของพ่อแม่และผู้ปกครองนักเรียน หรือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของหลาย ๆ ฝ่าย เราต้องพยายามตอบคำถามนี้ให้ได้ มิฉะนั้น การปล่อยให้คุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเดียวกันมีความแตกต่างกันมาก ๆ จะนำไปสู่ปัญหาหลาย

* นักวิชาการอิสระ

ประการ เช่น (1) เป็นการลดโอกาสของเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอหรือในโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ดี ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (2) ก่อให้เกิดการวิ่งเต้นใช้เส้นสายหรือใช้อิทธิพลหรือใช้เงินเพื่อให้ลูกหลานของคนบางคนหรือบางกลุ่มได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพดีกว่า อันเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพิ่มขึ้นอีก และ (3) ทำให้ไม่ค่อยมีผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ต้องการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ดีและหาทางวิ่งเต้นเพื่อไปดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่มีคุณภาพดี ซึ่งจะนำไปสู่การคอร์รัปชันในวงการศึกษามากขึ้นอีกก็ได้

ผมคิดว่าถึงแม้ว่านครศรีธรรมราชจะรู้สึกยินดีที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนี้ติดอันดับโรงเรียนที่ดีที่สุดของประเทศมากถึง 3 โรงเรียน ในจำนวน 100 โรงเรียน แต่คิดว่าเราไม่น่าพอใจกับข่าวดีนั้นอย่างเดียว ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล วัฒนาอารามและหน่วยงานภาคธุรกิจต่าง ๆ เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น ควรจะได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน

จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ดีกว่านี้ และควรกระจายให้ทั่วถึงทุกอำเภอ

วิธีการหนึ่งที่อาจจะลองช่วยกันคิดต่อ คือการจัดตั้งเป็น “สภาการศึกษา” ของจังหวัดโดยมีตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันทำงานในรูปของคณะกรรมการ เพื่อจะได้เสริมการทำงาน ของโรงเรียนและของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งในแง่ของการให้คำแนะนำและในแง่ของการหาทุนรอนสนับสนุน เป็นต้น

นอกจากนี้อาจจะมีวิธีอื่น ๆ ที่สามารถทำได้อีก เช่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนจำนวนมาก สถาบัน ผมคิดว่าสถาบันอุดมศึกษาของจังหวัด อาจจะเป็นหลักทางด้านวิชาการให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มาก ผมอยากเห็นการผลักดันให้เรื่องทำนองนี้เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประเด็นคำถามมีอยู่ว่า “จะมีใครเป็นต้นเรื่องในเรื่องเหล่านี้ได้” จะให้สำนักงานเขตพื้นที่เป็นเจ้าของเรื่องหรือจะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าของเรื่อง ถ้าเราทำได้บางทีในอนาคตโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช อาจจะได้ติดอันดับอยู่ใน 20 อันดับแรกของโรงเรียนคุณภาพดีที่สุดของประเทศก็ได้